

опанувати різноманітні мови і будувати свої власні художні тексти. Сучасні українські міста потребують підвищення естетичної якості та художньої різноманітності. Застосування даної методики дозволить нашим учням реалізувати свої амбітні задуми.

Русевич Т. В., канд. арх., доц.

Київський національний університет будівництва та архітектури

АРХІТЕКТУРНА СЕМІОТИКА В ОСВІТІ АРХІТЕКТОРА

Освіта архітектора – багатогранний процес, пов'язаний з декількома типами дисциплін, які можна розділити на дві основні групи. Ті, які відповідають за формування образного, естетичного мислення і ті, які стосуються суміжних питань конструкцій, інженерного забезпечення тощо. Архітектура – це середовище, культура якого порівнюється з людиною. Людина стає мірою всіх складових елементів архітектури не тільки в розумінні зовнішньої гармонії, але і внутрішнього світу людини, його духовної сфери. І відповідно, архітектурне середовище – це безпосередній інформаційний канал впливу на сприйняття людини і засіб його формування. При цьому виділяють три види інформації – *параметричну*, *семантичну* та *естетичну*. Щоб архітектор по-справжньому опанував своєю професією, він повинен вивчити художньо-образну мову, пов'язану з психологією сприйняття і психологією творчості, з музикою і поезією, яка більшістю своїх проявів пов'язана з архітектурною семіотикою і в більш широкому сенсі з семіотикою простору.

Архітектурна семіотика – це синтетична наука, яка проникає в сферу лінгвістики, теорії інформації, психології, риторики, візуальної комунікації, символіки, художньої мови форми і, якщо можна так сказати, – «візуальної поезії». Її об'єктом є вивчення специфічних просторових засобів змістоутворення і змістовираження, а також виявлення загальних закономірностей зв'язку форми зі своїм значенням і змістом.

Архітектурна семіотика складається з трьох основних частин: семантики, що займається смисловою стороною архітектури, синтактики, що відповідає за відносини частин архітектурної форми між собою і по відношенню до цілого і прагматики, що займається відносинами між архітектурною формою, архітектором – її творцем і «споживачами» архітектури – людьми, яким ця архітектура адресована. В архітектурній семіотики активно вивчається ще один розділ – архітектурна граматики, тому що принципи формування архітектурної мови досить сильно різняться з лінгвістичними мовами, і їх граматику не можна в чистому вигляді використовувати для вирішення архітектурних проблем.

Під архітектурною синтактикою мається на увазі розділ архітектурної семіотики, який вивчає синтаксис архітектури, тобто структуру поєднання

архітектурних першоелементів і правила їх утворення та перетворення безвідносно до їх значень і будь-яким функціям знакових систем (будівель, ансамблів, комплексів та інших архітектурно-містобудівних утворень).

Під архітектурної семантикою мається на увазі розділ архітектурної семіотики, який вивчає правила інтерпретації знаків і складання з них щось значущих виразів, які можна побачити, відчувати, через сприйняття архітектурних систем або комплексів (виразів), тобто архітектурна семантика вивчає архітектурну мову і її складові, з точки зору вираження конкретного змісту.

Під архітектурної прагматикою мається на увазі розділ архітектурної семіотики, який вивчає відносини між архітектурними елементами або архітектурними системами і їх користувачами. Цей розділ тісно пов'язаний з традиційними питаннями функціонального використання в архітектурі.

Під архітектурної граматикою мається на увазі розділ архітектурної семіотики, який вивчає виникнення і принципи побудови базових архітектурних першоелементів-«слів», а також структуру і вираз сенсу в межах цих першоелементів. Розглядаючи основні розділи архітектурної семіотики можна виділити кілька великих і досить автономних тем, знання яких дозволить більш вільно оперувати архітектурною мовою. До них можна віднести метафоричні особливості архітектури, її словниково-знаковий запас, деякі символічні і смислові можливості як історичної, так і сучасної архітектурної мови. Незважаючи на еластичну інтерпретацію і багатозначність архітектурних метафор, серед них все-таки можна виділити певні типи. Це прості метафори, змішані метафори і натякаючи метафори. До простих метафор відносяться однозначні метафори, які виникають незалежно від різниці місцевих смислових кодів. Це метафори буквальні, «в лоб». Це досить рідкісне явище в архітектурі, воно виникає найчастіше тоді, коли для досягнення будь-якої ідеї йдуть по шляху надмірного спрощення візуального коду, доходячи до буквалізму в його прочитанні. Проста метафора несе в собі чітку, однозначну інформацію і може мати не тільки негативні, а й позитивні емоції. До змішаних метафор відносяться образи, що поєднують в собі сукупність різних простих метафор. Змішана метафора включає в себе і органічні, і сюрреалістичні, і раціональні, і інші метафоричні ефекти. Чим складніше змішана метафора – тим більше уваги вона до себе привертає. Але найбільш сильною є натякаюча метафора. Ця метафора буквальна і не інфантильна. Це лише наведення на думки, поштовх для пошуку власних асоціацій. Вона створює іконічний знак і йде від нього через асоціативний ряд. Це самий верхній метафоричний рівень, в якому відбувається сплав елітарних і популярних кодів прочитання на підсвідомому рівні.

Таким чином, вивчення архітектурної семіотики необхідно майбутньому архітектору разом з його композиційною підготовкою для розкріпачення творчого духу, для виховання і тренування навичок вільної і образної архітектурно-художньої мови, виразної і оригінальної. Тому

завдання вищої архітектурної школи – розбудити у майбутніх фахівців-архітекторів їх дар і здібності до візуальної поезії, до оволодіння формою для вираження своїх почуттів і ідей, до оволодіння матеріалами і конструкціями як засобами для вираження свого архітектурно-художнього сенсу. Тільки в цьому випадку випускник здатний усвідомлено і швидко виробити свою власну архітектурно-художню мову. І тільки при цьому архітектура стає мистецтвом.

Sbeila Meriam, student of MnAbis 2019-1
Supervisor: **Veligotskaya Y.**, PhD of Architecture
*O. M. Beketov National University of Urban
Economy in Kharkiv*

CURRENT TRENDS IN THE FORMATION OF CULTURAL CENTERS (THE EXAMPLE OF M. RABAT)

Modern days Morocco is a fusion of a diverse cultural heritage due to its diversity of ethnical and demographical population which has resulted in a rich and profound cultural mix within the nation. Many ethnic backgrounds such as Berbers, Phoenicians, Arabs, Romans as well as various religions such as Paganism, Judaism, Christianity and Islam; have made their mark on the cultural and architectural landscape of the country.

Each region of Morocco has its own unique features of national culture and identity. Preservation of cultural heritage and protection of its diversity is one of the priorities of the country's policy makers. Today, the city of Rabat as the administrative centers of Moroccan Kingdom plays a crucial role in the development and modernization of the Kingdom cultural scenes; playing a major role as the center of trade, recreation tourism and governance and a significant cultural center with a population of over 500 thousand inhabitants while being the official seat of the Moroccan Royal Family.

Nevertheless, in Rabat the current cultural situation is characterized by several negative processes – the loss of spirituality and moral touch in its landmarks, lack of culture, art and activities targeted towards children and the youth is lacking. A significant reduction in fiscal security and investment in the modern cultural and recreational centers had a negative effect on all these premises.

In Morocco, the Rabat Mega Theater and the Mohammed VI Theater, as well as the Casablanca Mega Theater, the Fez Cultural Complex and the Tangier Cultural Complex where all built as part of Morocco's efforts to emphasize the role of culture in achieving the national long term development goals. However, nowadays the formation of a cultural center in Morocco is as a unique modern cultural institution plays a significant role in the national identity of all